Kuran ancak Peygamber’in kavmi için mi indi

İslam’ın evrenselliği açık bir şey iken Yahudiler gibi bazı gayrimüslimler bunun aleyhine delil sunmuşlardır. Ve bu itirazlar tarih boyunca yapılmıştır. Ki ilk iddiamız bir Yahudi iddiasıdır.

İddia I: En’âm 92. “Bu (Kur’ân), Ümmü'l-Kurâ (Mekke) ve çevresindekileri uyarman için sana indirdiğimiz, kendinden öncekileri doğrulayıcı mübarek bir kitaptır. Âhirete inananlar buna da inanırlar ve onlar namazlarını kılmaya hakkıyla devam ederler.”

Bu âyete göre Kur’ân sadece Mekke ve çevresine inmiştir.

Cevap: İlk olarak, âyette ‘Ümmü'l-Kurâ’ deniliyor. Bu kelime ‘şehirlerin anası’ mânâsına gelir. Kur’ân’ın Mekke’yi böyle tahrif etmesinde bir sebep vardır. Allah böyle buyurarak ‘çevresindeki’ kelimesiyle tüm Dünya’yı kastetmiş olur. Nitekim Allah ‘şehirlerin anası’ diyerek Mekke’nin bir merkez olduğunu söylüyor yani bu merkezin çevresi de diğer tüm şehirleridir yani tüm Dünya’dır. Bu güzel bir mecâz olmuştur. Bu yorumu alimler ve Sahâbîler de desteklemektedir. [1] Râzî tefsirinde şöyle buyuruyor:

“Mekke, bütün Dünya’nın kıblesi olduğu için böyle isimlendirilmiştir. Binâenaleyh o, sanki bir asıl (ana, kök), diğer belde ve şehirler de, ona bağlı olan yerler gibidir. Yine, Dünya’daki mü'minlerin temel ibadetlerinden birisi de hac olup, hac da ancak bu beldede yapılabilir. İşte bu sebepten dolayı, bütün insanlar, çocukların annelerinin etrafında toplanması gibi, onun etrafında toplanır. Yine Dünya’nın bütün müslümanlan, hac sebebiyle orada toplandıkları zaman, o beldede, başka beldelerde bulunmayan birçok ticaret ve istifadeler hasıl olur. Şüphe yok ki, kazanç ve ticaret, geçim yollarının asıllarından, temellerindendir. İşte bu sebepten dolayı Mekke, şehirlerin anası diye isimlendirilmiştir. Yine denildiğine göre Mekke, ‘Kabe, ibadet maksadıyla, insanlar için yapılmış olan ilk yapı olduğu için’ Ümmü'l-Kurâ diye isimlendirilmiştir. Bir de, ‘Mekke, yeryüzünde meskun olan ilk belde olduğundan böyle adlandırılmıştır’ denilmiştir. Bunu anladığın zaman biz deriz ki, âyetteki ‘çevresindeki yerler’ tabirine diğer bütün beldeler ve şehirler dahildir.” [2]

İkinci olarak, diyelim ki âyetteki ‘çevre’ kelimesi tüm Dünya’yı kapsamasın, biz yine de şöyle diyebiliriz: Peygamberin Mekke ve çevresine gönderilmesi onun tüm Dünya’ya gelmediği anlamına gelmez nitekim Peygamberimiz hem Mekke ve çevresine gelmiştir hem de tüm Dünya’ya (buna dair delilleri en altta göstereceğiz). Mesela ben desem ki ‘Ankara bana aittir’ ve sonra desem ki ‘Türkiye bana aittir’ bu çelişki ifade eder mi? Hayır, Ankara Türkiye’nin olduğu için ‘Ankara bana aittir’ demekte hiçbir sorun yoktur. Aynı şekilde Mekke Dünya’ya ait olduğu için ‘Mekke ve çevresi’ denilmesinde hiçbir sorun yoktur.

Bunun bir örneğini Kur’ân’dan da verelim: Neml 91. “Ben, ancak bu şehrin Rabbine ibadet etmekle emrolundum ki, O, bu şehri kutlu ve dokunulmaz (haram) kıldı. Her şey O'nundur. Ve müslümanlardan olmakla emrolundum.”

Bu âyette Peygamberimiz Allah'a 'şehrin Rabbi' diyor, peki buradan Allah'ın sadece oranın rabbi olduğu mu ortaya çıkıyor? Hayır, Allah her şeyin Rabbidir: Mü'minûn 86. "De ki: "Yedi göğün Rabbi ve ulu arşın Rabbi kimdir?"

Üçüncü olarak, Allah iddiadaki âyetten iki âyet önce şöyle buyuruyor: "İşte o Peygamberler, Allah'ın hidayete erdirdiği kimselerdir. Şu hâlde onların rehberliğine uy. De ki: "Ben, bu görevimden dolayı hiçbir karşılık istemiyorum; bilinsin ki bu, bütün insanlığa bir öğütten ibarettir."

Ne deniliyor? 'Bütün insanlığa bir öğüt'. Yani gayrimüslimler âyet cımbızlamakta çok ileri gitmişlerdir.

İddia II: Zuhruf 44. "O kitap sana ve kavmine bir zikirdir; yakında sorgulanacaksınız."

Bu âyete göre de Peygamber sadece kavmine gelmiştir.

Cevap: İlk olarak, ilk iddiadaki ikinci cevap bu âyet için de geçerlidir. Yani Kur'ân'ın Peygamberin kavmine zikir olması, sadece onlara zikir olduğu anlamına gelmez.

İkinci olarak, alimler Peygamberin 'kavminin' 'tüm iman edenleri' ifade ettiğini söylüyorlar. [3] Buna göre Kur'ân evrensel bir kitaptır.

Üçüncü olarak, âyetteki 'zikir' kelimesinin 'şeref' mânâsına geldiği söyleniliyor. [4] Buna göre Kur'ân ilk Kureyş'e indiği için bu onlar için bir şereftir.

Dördüncü olarak, ilk iddiada ve diğer iddialarda muhatabın daha fazla olduğu iddia edilecek. Bir iddiada Araplara indiği, diğer bir iddiada sadece Peygamberin kavmi değil, onun çevresi de buna dahil olduğu söyleniliyor. Fakat Zuhruf 44'te sadece 'kavim' deniliyor. Yani iddialarında tutarlılık bile yok.

İddia III: İbrâhîm 4. "İstisnasız her Peygamberi kendi kavminin diliyle gönderdik ki onlara açık açık anlatsın; bundan sonra Allah dilediğini sapkınlık içerisinde bırakır, dilediğini de doğru yola iletir. O, güçlüdür, hikmet sahibidir."

Bu âyete göre Kur'ân sadece Araplara indi.

Cevap: Bu âyetten böyle bir şey çıkarılamaz. Allah burada Kur'ân'ın Arapça olma nedeninin Peygamberin doğduğu kavmin Arapça konuşması olduğunu söylüyor. Yoksa âyet Kur'ân sadece Araplara indi demiyor. Bu âyetin nüzul sebebine bakarsak bile dediğim onaylanıyor: Bu âyet Kureyşlilerin şunu demesi üzerine inmiştir: "Ne oluyor, bütün kitaplar başka dillerde iniyor da bu, Arapça'dır," [5]

Kureyşliler Kur'ân'dan önceki kutsal kitapların genellikle İbrânîce veya Sürynîce olduğunu biliyorlardı. Bu sebeple bu dillerin ilâhî vahyin özel dili olduğunu sanan bazı kimseler Kur'ân'ın da Hz. Muhammed (s.a.w.)'e bu dillerden biriyle indirilmesi gerektiğine inanıyorlardı, Arapça olarak indirilmiş olmasını yadırgıyorlardı. Bu âyet de buna cevap

vermek için inmiştir. Yani bu âyetin iniş sebebi Kur'ân'ın sadece Araplara indiğini söylemek değildir.

İddia IV: Fussilet 44. "Şayet biz onu yabancı dilde okunan bir kitap olarak indirseydik mutlaka şöyle diyeceklerdi: "Âyetlerinin açık seçik anlaşılır olması gerekmez miydi? Bir Arap'a yabancı dilden bir kitap, öyle mi!" De ki: "O, inananlar için bir rehber ve şifadır; inanmayanlara gelince onların kulaklarında bir sağırlık vardır, Kur'ân onlara kapalıdır. (Sanki) onlara çok uzaktan sesleniliyor."

Bu âyete göre Allah hitap edilen kişinin diline göre vahiy gönderir. Yani bir Türk'e Türkçe, bir Arap'a Arapça kitap indirir.

Cevap: Bu âyetin nüzul sebebine bakarsak olayı daha iyi anlarız: "Kureyş şöyle demiştir: Keşke bu Kur'ân hem Arapça hem de diğer dillerde indirilseydi." Bu söz üzerine Allah Tealâ 44. âyeti indirmiştir." [6]

Kureyşlilerin bunu söylemesi Kur'ân'ın evrensel olduğunu ispatlar. Kureyşliler Kur'ân'ın farklı dilde inmesini istemişlerdi, peki bunu niye istemiş olabilirler? Bunun sebebi açıktır, Arap olmayanlar Kur'ân'ı anlasın diye. Buna göre Kureyşliler Kur'ân'ın evrensel olduğunu biliyorlardı bu yüzden yabancıların da aynı kitabı okuması gerektiğini biliyorlardı ama onlar yabancı diye Arapçayı anlamayacakları için onların dilinde de Kur'ân'ın inmesi gerektiğini söylemişlerdir. Yani bu âyet Kur'ân'ın evrensel olduğuna delildir.

Peki âyet ne anlatıyor? Âyet mânen şunu anlatıyor: Eğer biz Kur'ân'ı yabancı dilde indirsek siz yine onu inkâr edeceksiniz çünkü o dildeki Kur'ân'ı okuyup anlayamayacağınız için o dilde Kur'ân indi mi bilemeyeceksiniz. Bu yüzden siz o zaman da inanmazdınız, peki böyle bir durumda biz niye onu farklı dilde indirelim? Başka dilde indirince de itiraz edecektiniz, sadece Arapça olunca da itiraz ediyorsunuz. Bu yüzden Kur'ân'ın farklı dilde inmesine gerek yok, siz her türlü onu inkâr edersiniz. Her türlü onu inkâr edeceğiniz için Kur'ân'ın bir dilde inmesi yeterli.

Yani bu âyet iddiadaki denileni onaylamıyor. Bunu bir örnek ile açıklayalım: Allah evrenin 6 günde yaratıldığını söylüyor. Bir gayrimüslim çıkıp da "Allah niye evreni 4 günde yaratmadı?" diye buyursa biz ona nasıl cevap veririz? Biz ona deriz ki: "Eğer Allah evreni 4 günde yaratsa, sen diyecektin ki: "Allah niye evreni 6 günde yaratmadı?" Yani sen her türlü buna itiraz edecektin bu yüzden Allah dilediği kadar günde yaratabilir."

İşte aynı mantık âyette vardır. Biz bu cevabı vererek nasıl bu itirazın doğru olduğunu söylemiyorsak aynı şekilde Allah da Arapların itirazını doğrulamıyor.

1. Beyzâvî, Envârü't-tenzîl ve esrârü't-teˀvîl, En'âm, 6/92 tefsiri; Nesefî, Medarikü't-Tenzi'l-Ve Hakaiku't-Te'vil, En'âm, 6/92 tefsiri; İbnü'l-Cevzî, Zadü'l-Mesir fi İlmi't-Tefsir, En'âm, 6/92 tefsiri; Fahrüddîn er-Râzî, Mefâtîhu'l-gayb, En'âm, 6/92 tefsiri; İsmail Hakkı Bursevî, Rûhu'l-beyân, En'âm, 6/92 tefsiri; Elmalılı, Hak Dini Kur'ân Dili, En'âm, 6/92 tefsiri; Vehbe Zühaylî, Tefsirü'l-Münir, En'âm, 6/92 tefsiri; Mevdûdî, Tefhîmü'l-Kurˀân, En'âm, 6/92 tefsiri.

2. Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., En'âm, 6/92 tefsiri.

3. İbnü'l-Cevzî, a.g.e., Zuhruf, 43/44 tefsiri.

4. Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., Zuhruf, 43/44 tefsiri; Kurtûbî, Câmiʿli-ahkâmi'l-Kurʾân, Zuhruf, 43/44 tefsiri.

5. İbnü'l-Cevzî, a.g.e., İbrâhîm, 14/4 tefsiri.

6. Vehbe Zühaylî, a.g.e., c. 12, s. 510.